

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. XIII. De Triplici Cognatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

non inducant hoc impedimentum, nisi in primo gradu solo: Unde Vir non potest contrahere cum consanguineis suæ sponse in primo gradu tantum; & sic de sponsa idem dicitur.

Sexto Ligamen impedit, & dirimit Matrimonium, *cap. Si per. 3. qu. 1.* Ut si quis per verba de præfenti contrahat cum aliqua; namque hoc casu etiam quod copula non sit sequuta, tamen uno vivente, alter conjugum non potest contrahere cum alio; & si contrahat, nullum est Matrimonium, licet consummatum per copulam, & habeat filios, sed debet redire ad primum, *cap. Si inter, de Sponsal.* Sed quomodo in Lege veteri licita esset pluralitas Uxorū; Et Sancti Patriarchæ fuerint Polygami? Vide in meis Decisionibus de Matrimonio, decis. 29. in qua plenè agitur de Polygamia, ac de Polyviria; & adducuntur pulcherrimæ Historiæ, ac Exempla circa hoc Ligaminis impedimentum.

Septimo Crimen impedit Matrimonium, & dirimit, *cap. Anovere. 33. q. 1. & extr. de eo, qui cogn. consang. Uxori suæ, c. 1. & 2.* Sive crimen sit homicidii, sive adulterii; ut si unus conjugum conveniat cum altero, ut occidant alterum conjugem, ut possint inter se contrahere. Vel si unus conjugum occidat alterum per se, vel per alium, ut contrahat cum adultero, *cap. Super eo, extr. De eo qui dux. in Matrimon. quam prius poll. per adult.* Vel si unus conjugum committat adulterium cum aliquo, & promittat ei, cum quo adulteratur, se contracturum post obitum conjugis, per *d. c. Super eo, cum simill.*

Octavo Affinitas Matrimonium impedit, & dirimit: Et affinitas nihil aliud est, quam cognatio quædam ex copula carnali procedens. Et hæc affinitas non solum ex copula licita Matrimonii, sed etiam ex copula illicita procedit, *c. Discretionem. De eo, qui cogn. consang.* Et per hanc affinitatem consanguinei utriusque conjugis usque ad quartum gradum non possunt contrahere cum altero conjugum, *c. Non debet. §. Prohib. extr. de consang. & affinit.* Verum hodie secundum constitutionem Concilii Trid. in sess. 24. c. 4. de Reformat. Matrim. Impedimentum affinitatis per copulam illicitam non extenditur ultra secundum gradum. Cognatio autem dirimit Matrimonium usque ad quartum gradum: Unde qui sunt conjuncti, idest consanguinei, si loquamur de collateralibus, non possunt contrahere usque ad quartum gradum inclusive, *cap. Non debet, de consanguinit. & affinit.* In ascendentibus verò, & descendentibus dicas, quod in infinitum prohibetur Matrimonium; ita est communis sententia, quæ enim personæ locum parentum, & filiorum obtinent, non possunt inter se contrahere. *§. Ergo, Vers. inter eas, Instit. de Nupt. d. cap. Non debet, & cap. unic. extr. de Cogn. legal.* Et si vis habere cognitionem graduum, vide *cap. fin. cum Gloss. ibi in Verb. remotior. extr. De consang. & affinit.* & facilius in meis Decisionibus de Matrimonio, decis. 22. à num. 7. seqq. Vis etiam impedit Matrimonium, *c. Cum locum, extr. de Sponsal. c. 9. sess. 24. de Reform.* Unde reallumas hos modos, & dicas sic:

Error, Condicio, Votum, Cognatio, Crimen,
Cultus disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas.
Si sis Affinis, si sortè coire nequibis.
Si Parochi, & duplicis desit præsentia Testis;
Ruptæ sit Mulier, nec parti reddita tuta;
Hæc socianda verant connubia; facta retractant.

Ultra hos modos nota casum furoris, qui Matrimonium impedit, *cap. Neque furiosus. 32. qu. 7.* Item per adulterium Matrimonium separatur, *can. 7. de Spons. & Matrim. sess. 24. in Concil. Trid.* Quanam factum tollant? vide Gloss. in *c. Literas, de Suppl. negl. Præl.*

Quò ad Secundum. Tres species Matrimonii constituuntur. Legitimum, & non ratum. Aliud legitimum, & ratum. Tertium ratum, & non legitimum.

Primum est, quod legali institutione, & Provincia moribus contrahitur; hoc inter infideles non est ratum, quia non est firmum, & ideo violabile est conjugium eorum: Dato enim libello repudii, licet eis recedere ad invicem, & alii copulari lege Fori, non lege Poli, quam non sequuntur.

Secundum verò inter fideles ratum conjugium est, quia conjugia semel initiata, & completa inter eos, ulterius solvi non possunt. Legitimum quoque est, quia fit servatis solemnitatibus, ut cum Uxor à Parentibus traditur; à Sponsio datur, & à Sacerdote benedicitur.

Tertium fit inter eos, qui quidem possunt contrahere, sed tamen non servatis solemnitatibus, sed solo affectu contrahitur; hoc enim est ratum, itaut non dirimatur, sed non est legitimum, eo quia non est contractum secundum Juris formam, quæ, ut vulgo dici solet, rem in esse ponit, *l. Julianus, §. Si quis rem, ff. Ad exhiben.* Et hæc distinctio habetur in *§. Ex his, hoc tit. & in cap. fin. 28. q. 1.* Cætera, quæ in titulo sunt, vide per te ipsum. Sed in quacunque difficultate Matrimoniali ne deferas recurrere ad meas Decisiones De Sacram. Matrim. in quibus maximo studio collecta sunt, quæ de eo possunt disputari.

TIT. XIII.

De Triplici Cognatione.

Quoniam inter cætera, quæ Matrimonium impediunt, Cognatio existit, quæ in variis est distincta speciebus, ob id nunc de ea tractatur, & videbimus:

1. Quid sit Cognatio?
2. Quot sint ejus species?
3. Quæ Cognatio consideretur?
4. Inter quas personas, & usque ad quem gradum Matrimonium impedit?

Quò ad Primum. Cognatio est Jus quoddam inter certas personas, vel legis fictione institutum, quo fit ut personæ ipsæ inter se conjunctæ videantur. Et propriè Cognati dicuntur, quasi cum aliquo nati, *l. 1. ff. Unde Cognat.* Et sciendum est, quod hoc nomen est nomen genericum, & specificum. Primo modo significat quosdam attinentes. Secundo modo ad eos refertur, qui sunt conjuncti per lineam sceminiam, *l. Jureconsultus, ff. de Grad. affinit.*

Quò ad Secundum. Tres sunt Cognationis species. Naturalis, quæ medio consanguinitatis, vel affinitatis contracta reperitur. *§. Naturalis, hoc tit.* Est autem consanguinitas attinentia personarum ex eo proveniens, quod una provenit ab altera, vel ambæ ab eadem. Vel alio modo est vinculum personarum ab eodem stipite descendendum, carnali propagatione contractum. Et dicitur consanguinitas, quasi sanguinis unitas; quia scilicet consanguinei de communi sanguine descendunt,

dunt, d. *J. Naturalis*. Et de hoc est Gloss. in 35. q. 5. in arb. aff. Et per Hostien. in *Summ. de Consang. & affinit.* Civilis, quæ etiam *Legalis* vocatur; estque communio, seu attinentia proveniens à Juris, non naturæ ministerio, l. 4. §. 1. ff. de *Grad. affinit.* Vel est proximitas per adoptionem proveniens. *J. Legalis*. 1. hoc tit. Quæ quotuplex sit, vide Gloss. in c. unic. de *Cognat. legali. Spiritualis*, quæ est attinentia quædam proveniens ex Sacramenti collatione, vel detentione ad Sacramentum, ut hic in princ. Et eandem definitionem ponit Gloss. in cap. 1. de *Cognat. Spirit.* in 6. ubi Abbas.

Quod ad Tertium. Regula est generalis; Quamcunque attendi Cognationem si de Matrimonio contrahendo tractatur. Si verò tractatur de Matrimonio jam contracto, Naturalis est illa, quæ Matrimonium non solum impedit, sed dirimit usque ad quartum gradum. *J. Vir, hoc tit. cap. Non debet, De consang. & affinit.* Nisi obtineatur dispensatio. Spiritualis verò non simpliciter; & ideo si pater ad sacrum fontem levaverit filium, non ob id Matrimonium dissolvitur. *J. Diximus, hoc tit. & not. in cap. 2. extr. de Cognat. Spirit.* Illud etiam sciendum est, quod legitima cognatio impedit solum usquequo durat. Exemplum est in *J. Legalis, hoc tit. c. un. De leg. cogn. & cap. Per adoptionem, & c. Ita diligere. 30. q. 3. & l. Per adoptionem, ff. De rit. nupt.* quandoque perpetuo, ut infra.

Quod ad Postremum: Si de Cognatione spirituali tractatur hæc impedimentum præbet inter levantem, & lavatum, nec non & ipsius Parentes, & Baptizantem, & Baptizatum, & illius Parentes secundum Concil. Trid. in c. 2. de *Reform. Matrim.* sess. 24. quamvis hoc impedimentum latius pateret olim, ut *J. Non solum, hoc tit. d. c. 1. de Cognat. Spirit.* Et quod dictum est de Baptismo, habet etiam locum in Confirmatione, d. c. 2. Unde ex datione aliorum Sacramentorum non oritur impedimentum hujusmodi, quod Matrimonium impediatur. *J. Eisdem, hoc tit.* De ratione differentię videas in Gloss. in *Verb. Sacram. in princ.* Item per Catechismum Matrimonium contrahendum impeditur, quamvis contractum non dirimatur. *J. per Catechismum, hoc tit. cap. 2. de Cognat. Spirit. in 6. cap. Contract. ext. eod. de Cognat. Spirit.* Et Catechismus est illa instructio, quæ fit ante Baptismum super articulos fidei, & habet locum maxime in adultis, & capacibus, cap. Ante vigesimum, de *Consecr. d. 4.* Et hodie fit ante fores Ecclesiæ, & in infantibus antequam baptizentur, ut per Abb. in *Rubr. de Cognat. Spirit. in 6.* Si verò agamus de Cognatione legali, hæc impedit quandoque in perpetuum, quandoque verò ad tempus. *J. Legalis, hoc tit. cap. Cum, de Legali cognat. & cap. Per adoptionem, & d. c. Ita diligere. 30. q. 3. & d. l. Per adoptionem, ff. De Rit. Nupt. J. Perpetuam, hic. J. Ergo non omnes. Vers. & hac. Inst. Civil. de Nupt.* Perpetua causa impedimenti est inter adoptantem, & adoptatum, & inter Uxorem adoptantis, quia etiam dissoluta adoptione non removetur impedimentum. Quod si aliqua per adoptionem tibi soror esse coeperit, dissoluta ipsa adoptione removetur impedimentum, ut in *Jurib. supr. alleg.* & est Gloss. in d. cap. Un. de *Cognat. Spirit.* & *J. Sed si qua, Institut. Civil. de Nupt.*

Si de Naturali loquimur, hæc inducit impedimentum usque ad quartum gradum inclusive, c. Non debet, de *Consang. & affinit.* quod intelligitur Post. Clericali Tom. II. Lib. VIII.

de transversalibus; namque inter ascendentes, & descendentes in perpetuo prohibentur Nuptiæ. Quamvis Goffred. teneat contrarium in *Rubr. de Consang. & affinit.* per generalitatem, d. c. Non debet. Quod tamen non est verum. Ut per Jo. Andr. Host. & Abb. in d. c. Non debet. Et de hoc est text. in l. Nuptia, ff. de *Rit. Nupt.* In *J. Ergo. Institut. Civil. de Nupt.* ubi etiam Gloss. in *Verb. in infinitum*, dicit, quod si Adam viveret uxorem non inveniret. Vide in meis Decisionibus de *Matrimonio. Decis. 22. num. 12.* ubi DD. attestantes nunquam in Ecclesia Catholica fuisse dispensatum, ut Matrimonium fieret inter Ascendentes, & Descendentes. Hujus rei ratio esse potest, quia in nuptiis copulandis honestas inspicitur, l. Semper, ff. de *Rit. Nupt.* Quod procedit etiam quod ad eas personas, quæ propè stipitem sunt, cum & ipsæ loco parentum habeantur; & eas, quæ descendunt ex stipite, ut quæ loco filiorum sunt. *J. Inter amittam. Institut. Civil. de Nupt.* Quod etiam de Jure Canonico receptum est, ut per Host. in *tit. de Consang. & affinit. Vers. usque ad quartum gradum.* Et quod dicitur de cognatione naturali habet locum etiam in affinitate, d. cap. Non debet. Dummodò affinitas sit contracta ex licito coitu; namque si copula sequatur illegitima, tunc impedimentum non excedit secundum gradum, ut per Conc. Trid. sess. 24. in *Decret. super Reform. Matrim. c. 4.* Et notandum est, quod is, qui cognovit consanguineam uxoris suæ non potest petere debitum, licet reddere teneatur; sed per hoc non dissolvitur Matrimonium, & post mortem uxoris non potest cum alia Matrimonium contrahere. *J. Si quis, hoc tit. c. 1. De eo qui Cognat. consang. Uxori suæ.* Et vide Gloss. hic in *Verb. petere*, quæ proponit duos casus, & se remittit ad dicta in c. Discretionem, eod. tit. Verum Uxor in hoc casu admonenda, ut à commixtione viri absteat, & in continentia maneat, donec vir viam universæ carnis fuerit ingressus. *J. Uxor, hoc tit.* Sed tamen non tenetur monitionibus parere. *J. Quod si forte, hoc tit. d. c. 1. & cap. fin. De eo qui cogn. & c.* Unde apparet quod affinitas subsequens non dirimit Matrimonium, sed ea, quæ præcessit, si legitime probetur.

TIT. XIV.

De Clandestina Desponsatione.

Quoniam Matrimonia quandoque palam, quandoque verò occulte contrahuntur, idcirco post titulos præcedentes, in quibus de Matrimoniis palam contractis actum est, tractat Auctor de Matrimonio clandestino, quod occultum dicitur: & videbimus

1. Quid sit clandestina desponsatio?
2. Qui sint effectus clandestini Matrimonii?
3. Quæ solemnitates debeant observari in Matrimoniis clandestinis?

Quod ad Primum. Clandestina desponsatio dicitur Matrimonium illud, quod inter aliquos etiam copula interveniente contrahitur, non servatis omnibus solemnitatibus, c. 2. extr. eod. c. Aliter. 30. q. 1. c. fin. ext. eod. & secundum id, quod hodiernis temporibus est statutum à Conc. Trid. est Matrimonium illud, quod non est contractum cum præsentia proprii Parochi, & duobus, vel testibus, c. 1. in *Decret. de Reform. Matrim. sess. 24.* Et licet antiquitus matrimonia ista valida, & firma essent, c. Si quis. §. Ista. 30. q. 8. d. c. Aliter. Attamen hodie per Concilium Tridentinum statutum est,

E

est,